

Městské kulturní středisko Tachov - odbor knihovna

Tachovská reneta 2025

Sborník

16. ročník literární soutěže

Finanční podpora

SMÚT
SPRÁVA MAJETKU A ÚDRŽBY TACHOV
s.r.o.

MKS Tachov

Věcná podpora

přítel vašeho zdraví
od roku 1993

TACHOVSKÁ RENETA 2025

Městská knihovna Tachov vyhlašuje 16. ročník literární soutěže.

Soutěž je určena začínajícím autorům z celé ČR.

Téma pro dospělé: **Jedno přání navíc**

Téma pro děti: **Můj oblíbený literární hrdina**

PRAVIDLA SOUTĚŽE:

- 1) Soutěž začíná 3. února 2025 a končí 31. srpna 2025.
- 2) Soutěž je určena pro začínající autory z ČR.
- 3) Věková hranice: děti od 8 let do 15 let, dospělý od 15 let, horní věková hranice není omezena.
- 4) Kategorie: PRÓZA, POEZIE
- 5) Autor se může zúčastnit pouze v jedné kategorii s jedním příspěvkem.
- 6) Soutěžící musí dodržet téma.
- 7) Příspěvky mohou být v rozsahu maximálně tří stran v elektronické podobě (program Word, velikost písma 12, formát DOC).
- 8) Osobní údaje: jméno, datum narození, bydliště, telefon, e-mail.
Povinné: údaje na samostatném papíře s dodatkem:
„Souhlasím se zařazením svých osobních údajů do databáze soutěžících. Souhlasím se zveřejněním soutěžního textu ve Sborníku 2025 a na propagačních stránkách MKS Tachov, knihovny.“
- 9) Soutěžní příspěvky bude hodnotit porota sestavena organizátorem.
- 10) Hodnocení je anonymní, uděleno bude 1. - 3. místo. Nejúspěšnější práce budou publikovány ve sborníku.
- 11) Příspěvky zašlete na níže uvedenou adresu,
nebo na e-mail: klikova@mkstc.cz
- 12) Vyhodnocení soutěže proběhne v říjnu 2025.

Městské kulturní středisko Tachov
odbor KNIHOVNA
Hornická 1695
347 01 Tachov

Práce hodnotila porota v tomto složení:

Božena Vaňková – ředitelka MKS Tachov

Lenka Erretová – vedoucí knihovny

Šárka Kliková – porotce

Mgr. Lenka Ničová – porotce

Bc. Kamila Bočková – porotce

Výsledky 16. ročníku – TACHOVSKÁ RENETA 2025

Téma pro dospělé:

JEDNO PŘÁNÍ NAVÍC

Poezie

1. místo	Marta Silaničová	Bor
2. místo	Nela Fabíková	Horní Datyně
3. místo	Jana Hronešová	Dvůr Králové nad Labem

Čestná uznání

Jindra Lírová	Mělník
Nikol Nevrklová	Brno
Jan Žižka	Praha

Próza

1. místo	Jana Ille	Sokolov
2. místo	Jarka Jendrisková	Velké Březno
3. místo	Anežka Vavříková	Moravský Krumlov

Čestná uznání

Jana Štěchová	Brázdím
Alena Nedomová	Pecka
Kamila Vaňková	Červené Pečky

Téma pro děti:

MŮJ OBLÍBENÝ LITERÁRNÍ HRDINA

Próza

1. místo	Hana Karolína Kováčová	Strakonice
----------	-------------------------------	------------

VYZNÁNÍ STROMŮM

Jedno přání navíc

Stromy jsou dlaně, co nesou oblohu,
stromy jsou ústa, jež hovoří o Bohu,
stromy jsou oči, co po staletí vidí,
radosti, lásky i boly všech lidí.

Stromy jsou uši, stále jsou k mání,
vyslyšet skromná i neskromná přání,
jsou také domovem pro tvory ptačí,
pro mě jsou oázou, k níž má duše kráčí.

Když bosá tu stojím a něžně je objímám,
skromné či neskromné navíc já přání mám,
až jednou odejdu a v prach se obrátím,
kéž k jejich kořenům zpátky se navrátím.

PRVNÍ LET, POSLEDNÍ LÉTO

Srdce mi buší velice rychle,
dýchám krátce a plytce.
Celý se třesu, tělo mi nervózně pulzuje,
horká krev v žilách zběsile koluje...

Drápky jsem zaháknut za okraj hnízda,
vítr mi kolem těla zlověstně hvízdá.
Věčně podél těla složená křídla
vděčně vypnutá až do posledního pírka:
Nabývám nových rozměrů.

Stejně jak člověk vlastním pevné kosti a míchu,
můj druh se však nepodílel na prvotním hříchu
a nesdílím lidský strach a pýchu
a i když jimi pohrdám a jsou mi k smíchu
a i když jejich nepříjemné hlasy bodají v tichu,
tak jako lidé toužím a sním
o nekonečném létě, teplých slunečních paprscích,
o nekonečném letu v šedých obláčkách...

Naplním své plíce prašným vzduchem.
Otřesu se. Je chladno na to, že je srpen.
Zatnu svaly už tak sevřené strachem.
Naposledy pohnu krkem a podívám se pod sebe.
Přeji si vznést se nad kamennou podlahu
daleko nad ní, prozkoumat oblohu,
naplnit svou ptačí povahu,
prokázat svou ptačí odvahu.

Poryv větru mě rozhodí z rovnovážné polohy,
oči se násilím odtrhnou od hvězdné oblohy.
Cítím se jak ryba na suchu nebo pták vhozený do vody.
V mozku se sepnou všechny elektrické obvody.
Cvak. Cvak. Zkřehlé tělo zabolí.
Jsem tak malý, nestihl jsem se ani pořádně operit,
nejsem dost silný, abych mohl s odporem vzduchu soupeřit.

Jsem slabý. Vím, že nepřežiju
tento pád, ba pak svou první zimu, když pomalinku hynu
v prachu, doprovázen zvukem po kolejích řítících se vlaků
a pískáním ostatních ptáků stále si hovicích v hníždě, mých sester a bráchů...
Sedí a zpívají neteční k mému utrpení a strachu,
nemají pro smrt pochopení. Ne, to mají jen pro krmení,
kterého teď bude zase o trochu více,
až se mi krví zaplní plíce a já naposledy zaskuhrám.

Mým dalším přáním je prosba o slitování,
a tak zběsile pípám o smilování:
Špinavými drápy mi rozpárejte břicho,
ať nemusím snášet to mrtvolné ticho, dokud ještě žiju!
Ostrým kamenem mě uhoďte do hlavy, ať se mi myšlenky
konečně zastaví.
Zlomte mi vaz, ohněte krk do nepřirozené polohy,
jen prosím, ať už to nebolí...
Vesmír ať se mým prosbám podvolí,
jeho kamenné srdce ať z mého pláče povolí...

Jen prosím. Ať už to nebolí.

KTERAK JEDNA SKORO PANÍ VYSLOVILA MALÉ PŘÁNÍ...

Jakub je kluk ze Šumavy,
za Vimperkem domek staví.
Pár let chodí s místní kráskou,
k níž zahořel velkou láskou,
když stál frontu na rohlíky.
Měla tenkrát tři knoflíky
na halence rozepnuté,
víc než je to na vsi nutné.

S jednou rukou na klíče
řekla, že je Alice.
Nejdřív byla zmrzlina,
potom pusa u kina.
Přes den dlouhé esemesky,
večer romantické schůzky.

Jenže milá Alice
je dubová palice.
Randění jí nestačí,
tak na Kubu zatlačí:
„Náš dům bude brzy stát,
takže bych se měla vdát.
Uděláme svatbu hezkou,
obřad s hosty pod sjezdovkou.
Vybereme prstýnky,
pozveme sem maminky.

Oběd – kuře na paprice
a v mé ruce slunečnice.
Je to dáma mezi kvítím,
jejíž vůni už teď cítím.“
Když to přání vyslovila,
oči k chlapci otočila.
Spustila hru nebezpečnou,
možná bude navždy slečnou.

„Slunečnice nevoní,
navíc roste na poli!“
rozčílil se mladý Jakub
a položil zprudka nákup.
„Když ji sevřeš do pravice,
bude trčet jako svíce.
Hodíš-li ji do davu,
přijde někdo o hlavu.
Za jejími semeny
přiletí i kačeny.
Chceš mít místo družiček
houf hladových jiříček?“

Alice se rozbřečela,
tolik slunečnici chtěla.
Zbožňuje ji od malička,
jako mamka a babička.
V každé ženské generaci
měl někdo z nich slunečnici.

Když jezdila k babičce
do chaloupky v Poličce,
hladila veliké květy,
na nožičkách dámské boty.
Jenom díky podpatkům
byla blíž voňavým snům.

Matka ráda malovala,
s barvami si pohrávala.
Van Goghovy Slunečnice
se na její rychlé skice
taky párkrát objevily.
Ihned papír rozzářily.

Alice si stírá slzy,
problém s kytkou ji moc mrzí.

Dumá, zda se unáhlila,
když na přání tolik lpěla.
Potom jenom sklopí oči
a naschvál se neotočí.

Kuba za ní chvíli civí,
konfliktu se v duchu diví:
„To pro ni ta slunečnice
znamená snad něco více?“

Tma na město tiše padne,
večer v tuto dobu vládne.

Alice dopíjí sklenku,
slyší kroky někde zvenku.
Potom lehké ťukání,
hned ke dveřím uhání.

Za dveřmi je skleslý Jakub.
V ruce tašku. Snad né nákup?

Ukrývá tam pro Alici
v květináčku slunečnici.

Nevěsta se rozzáří:
„Takže půjdem k oltáři?“

To bych si přála...

Aby se v lidech rozednilo
jako je tomu v předjaří
a více modra v očích bylo
a méně smutku ve tvářích,
aby život běžel jak titulky
úhledné jako v písance
a ve známu byly by cedulky
a co nejmíň slzí ve slánce
a moudrost konečně by prozřela
a uměla vrátit se k počátkům
a zhlížet mohla se zvesela
v novém kulatém zrcátku.

JEDNO PŘÁNÍ NAVÍC

Jako nevyřčená přiznání
jsou všechna tajná přání
jako nedotknutelná síla hvězd
splynutá s tmou
celého vesmíru
nedotknutelná
jsou všechna přání
jako hloubka
tvých modrých očí
jak snadné je snít
jak důležité je
si přát
jako nedotknutelná síla hvězd
splynutá s tmou
celého vesmíru
jak důležité je
si přát
když hoří všechny svíce
zapálené naděje
jsou to další tichá přání
zatímco svíčky čekají
na uhasnutí plamene
studeného dechu
co na ně jemně dopadá
jako z nebe
hvězdný prach
nedotknutelná síla hvězd
splynutá s tmou
celého vesmíru
nedotknutelná
jako hloubka
tvých modrých očí
jak důležité je snít
jak důležité je
si přát
při tvém pohledu

smíš mít jedno přání navíc
smíš mít
ještě jedno
přání
navíc
když jen nerozsypeš
košík plný hvězd
když jen nerozsypeš
všechny mé sny
můžeš mít
ještě jedno
přání navíc
je to nedotknutelná
síla vesmíru a hvězd
jak důležité je snít
jak důležité je
si přát
v tvých modrých očích
vidím
nekonečnou vodu
která vždy přinese
ještě jedno
přání navíc

DALŠÍ ŽIVOT

Mít tak ještě jeden život, to bych si moc přál,
v něm jistě potkal bych i ty, co dříve jsem nepotkal,
a kdybych ten první ztratil, věděl bych, že mám,
na horší časy, další, někde dobře uschován.

Psal bych básně veselé, o lásce, o štěstí,
nevzpomínal asi bych, tolik na dětství,
klidně šel bych znovu, kde úzko bylo mi,
vědět, že mám k dobru ještě život na zemi.

Nevěděl bych vůbec, co je shon a spěch,
zbytečně bych nevrázel do lidí na schodech ,
ranní spoj bych nedobíhal, nebral vážně plán,
vstával bych až odpoledne, byl bych zkrátka pán.

Snad bych méně pochyboval, a méně bych se bál,
na správné straně barikády pokaždé bych stál,
bez bázně bych zaujímal postoj hrdinů,
a přestal bych se vymlouvat v létě na zimu.

Tohle všechno dokázal bych a snad ještě víc.
Je tu ale jeden háček, a tak těžko říct,
nikdo ještě neřekl mi, že určitě mám,
ještě jeden život někde dobře uschován.

TICHÝ ANDĚL Z JÍZDÁRNY SVĚTCE

Když chlapec vstoupil dovnitř, ticho mu přimrzlo ke rtům. Nebylo to poprvé, co se ztratil. Tentokrát se neztratil v prostoru. Ztratil se ve vzpomínce.

Stěny jízdárny ve Světcích dýchají jinak než stěny obyčejných staveb. Nesou v sobě šeptání dávných kroků, ržání koní a ozvěny lidských hlasů, které se už dávno rozplynuly. Chlapec to cítil hned, jak překročil prahovou spáru.

Stál ve vstupní hale, kde vzduch voněl po opraveném dřevu a světlo se lámalo o prach, jenž se nesl vzduchem jako paměť. Za zády se zavřely těžké dveře a s nimi i celý venkovní svět.

V ruce svíral starou fotografii. Maminka a její otec ve vojenské uniformě před vchodem do jízdárny. „Byl to výborný jezdec,“ říkala mu kdysi maminka, než její hlas začal vypadávat jako stanice na starém rádiu. Než ji nemoc vzala jména, vzpomínky i sebe samu. Teď už nepoznává ani jeho ruce, ale někdy se zastaví uprostřed věty, zahledí se do dálky a šeptne: „Když se kov dotkne kamene.“

Vzduch uvnitř jízdárny byl chladný a vlhký, ale cosi v něm hrálo. Možná jen holubi ohřívali vzpomínky na krovu. Možná to byla mlha dusotu zapsaného v cihlách pod novou fasádou. Možná vzdechy, které se nikdy nedostaly ven.

Z dálky zaznělo zaržání. Jemné, téměř jako dech.

A tehdy ho uviděl. Stál ve světle dopadajícím z vysokého světlíku. Majestátný, krásný kůň. V očích tichý vzdor těch, kdo byli zapomenuti. Jeho srst nebyla bílá, šedá ani černá. Byla barvou času.

Chlapec k němu vykročil a svět se pohnul s ním. Kůň nepromluvil. Jeho pohled byl řečí, která nepotřebuje slova. V očích byly roky čekání a touha po pohlazení, které se nedostalo za prsty.

Šli spolu pomalu kolem arény, kde kdysi burácely podkovy. Na ochozech visela ozvěna potlesku a z výklenku zazněl třesk biče.

Kůň skládal z prachu příběhy, které se nikdy nedostaly do kronik.

Lásky, které nedošly konce. Přátelství, která vydržela jen do další jízdy. Děti, které přišly poprvé a nikdy neodešly. Jen vítr občas donesl hlas trenéra, který tu nechal duši. Modlitby. Smích. Výstřely, které přerušily jízdu dřív než začala. Muž, který každý večer rozsvěcel lucerny a doufal, že světlo zjemní stíny války.

Kůň přiložil čumák ke sloupu, zavřel oči a jízdárna dýchlá vlastní duši.

Chlapec ucítil v ruce fotografii jako klíč a prostor jízdárny ožil.

Kde před chvílí byly prázdné lavice a prkenná podlaha, tam byly slyšet podkovy jenž se dotýkaly kamenů a hlíny. Dívka na fotografii už nestála pro pózu. Opírala se

o zeď s šátkem v ruce. Neutírala si slzy. Tiskla ho k hrudi, jako by v něm chtěla zadržet všechno, co nesměla vyslovit.

Na ochozu stál její otec ve vojenské uniformě s monoklem. Přísnost místo slitování a mlčení místo lásky. Zapisoval poznámky do tlusté knihy s držením těla, které nic neprozradí. Neříkal nic, ale jeho mlčení bylo rozsudkem.

A pak z vrstvy, kterou si paměť chránila nejvíce, vyšel kůň, který jedinkrát zakopl a kterému neodpustili. Stejně jako mladému jezdcí, který padl s ním a prohrál víc, než unesl. Všechna ta slova, gesta se vpíjela do zdi, kamene i vzduchu.

Všichni tu byli. Mladý jezdec, který milovanou chránil a byl ztracen. Dívka, která nikdy nedostala možnost zvolit. Kůň, který klopýtl, nesl vinu za pád, který nebyl jeho. Otec, který místo požehnání vyslovil konec. Uprostřed nich chlapec. Ten, kdo držel nit, která se kdysi přetrhla. Kůň se k němu obrátil. V očích měl příběh, který nikdy nikdo nezapsal. Všechna slova uvězněná ve zdech se snesla vzduchem jako snůh.

Spolu s ním matka chlapce kdysi stála na okraji světa a když ji vyhnali od něj, vracela se tajně. Usedala do sena, bradu opírala o jeho hřbet a plakali spolu. Její dlaň se zavrtávala do hřívky, ne proto, aby vedla, ale aby se neztratila. Ticho stáje bylo jejích jazykem. Čas, který jim zakázali si ukládat pod kůži, aby ho jednou někdo znovu objevil. Nevidění. Nedotknutelní.

Chlapec sevřel ruce a zavřel oči, aby se nerozplakal. „Přeji si, aby si vzpomněla. Na chvíli, kdy milovala i když nesměla. Na dotek, který ji držel při životě. Aby bolest, kterou nosíme, nebyla trestem, ale důkazem, že jsme žili.“

Jízdárnou se pohnul vzduch, stěny zapraskaly, jako by se po sto letech odemykaly dveře a on cítil, že jeho slova nezůstala prázdná.

Ale v jeho hrudi se ozval ještě jiný hlas. Slabý, umíněný. „A kdybych mohl mít ještě jedno přání navíc?“ zašeptal.

Kůň neuhnul pohledem. Čekal.

Nejprve ho vyslovil tiše, jakoby se bál, že se rozpadne. „Pak bych chtěl, aby paměť nebyla vězením, ale cestou. Cestou zpátky k tomu, co bylo skutečné a co se možná vrátí v jiném čase, v jiném dechu, ale se stejnou pravdou.“

Následovalo ticho tak hutné, že slyšel vlastní tep. Pak kůň sklonil hlavu jako anděl, který zpečetil smlouvu. Společně se s chlapcem postavili čelem k čelu. V tom doteku se všechna slova ztišila. Byla slyšet jen ozvěna a ta zněla jako domov.

Doma našel matku v křesle. Deku na kolenou, oči vzdálené. Sedl si vedle ní. Do dlaně ji vložil starou fotografii. Přitiskl ji k sobě pomalu a opatrně. Ona se bradou opřela o jeho rameno. Dlouho se nic nedělo. Jen šum závěsů a dech času.

Pak její prsty lehounkým pohybem přiblížily obrázek ke světlu. V očích se jí zrcadlil kůň uprostřed arény a z úst zazněla jediná věta: „Když se kov dotkne kamene...ještě nejsem pryč.“

Jízdárna ve Světcích dál stojí v tichu. Chrám, co ukrývá anděla, který čeká na dalšího, kdo se odváží vstoupit a pochopit, že bolest není slabostí. Je pamětí lásky.

Jarka Jendrisková

2. místo

JEDNO PŘÁNÍ NAVÍC

Nejdřív to vypadalo, že můj život bude jedna dlouhá řada nesplněných přání. Pak jsem zjistila, že to bude jinak.

Jako malá jsem si přála hlavně koně. Každý večer před spaním jsem spřádala v hlavě koňské příběhy, kde byli dva hlavní hrdinové - já a můj kůň. Zatímco já jsem byla logicky pořád já (samozřejmě starší), koníci se měnili, podle přečtených knih a zhlédnutých filmů.

Nakonec se v mých snech ustálil dvojník vraníka jménem Ilči, věrného druha Vinetouova. Cválala jsem s ním po stepích, kráčela po horách a klusala po ulicích našeho města sledována závistivými pohledy spolužaček. Ano, přála jsem si jezdit na něm i do školy, jen jsem nedokázala vyřešit, co bude to zvíře nešťastné před školou tolik hodin dělat, než na něm zase odcválám domů.

Jako náctiletá dívka jsem si přála mít dogu. Chovali jsme doma vždy nějaké psy, německé ovčáky i voříška Míšu, který byl mimochodem ze všech nejchytřejší. Já ovšem toužila po německé doze, po tom šlechtici mezi psy, kterého jsem znala hlavně z historických filmů. Představovala jsem si, jak s ním kráčím, opět po ulici našeho města, jsem oblečena celá v bílé kůži a vedle mě se nese (bez vodítka!) perfektně vycvičená vznešená černobíle skvrnitá doga. Doma pak ten krasavec leží vedle mé postele na bílém koberci a hlídá můj klidný spánek.

Jako mladá manželka a matka jsem si přála bydlet v rodinném domku se zahradou. Nevidět hromady špinavých bot za dveřmi sousedních bytů v paneláku. Nedohadovat se o mytí schodů a úklidu společných prostor. Neslyšet splachování záchodů tři patra nad námi, řev opilého souseda, křik jeho bité ženy ani následné zvuky milostného usmírování. Snila jsem o malém přízemním domku s terasou spojenou s obývacím francouzským oknem. O kouzelné květinové zahrádce plné tulipánů a narcisek na jaře a zaplavené růžemi všech barev, tvarů a vůní v létě. Tento sen se krásně kombinoval i s přáním chovat německou dogu. Vždyť jaké lepší kulisy pro její důstojnou existenci bych si mohla přát? Přání číslo jedna v podobě černého koně v té době už aktuální nebylo.

Jako první se mi splnilo přání číslo 3 - Dům se zahradou.

Ano, *dům se zahradou*, bohužel, nikoliv *doměk se zahrádkou*. Obrovskou starou barabiznu, ve které se po válce vystřídaly snad všechny rodiny z naší vesnice, než si postavily nebo našly něco lepšího, objevil můj muž a zamiloval se do ní. Bývalý statek po Němcích s pobořenými chlěvy, polorozpadlou stodolou a s pozemkem tak velkým, že jsem nedohlédla z jednoho konce na druhý. Že to byl pozemek zanedbaný, zpustlý, bez ovocných

stromů zato zarostlý bezinkami a jinými náletovými dřevinami, netřeba dodávat.

Desítky let trvalo, než jsme dům opravili a zahradu zkulturnili a stále není vše hotové. Na další opravy už se pomalu chystá třetí generace.

V době intenzivních oprav splněného přání č. 3 jsem si, příznám se ani nevzpomněla na přání č. 2, i když místa jsme měli ne na jednu, ale na pět německých dog. Měla jsem v té době skutečně jiné starosti, než se špacírovat v bílé kůži se psem po vsi. Nehledě na to, že za cenu koženého kostýmku, pokud by se dal v té době vůbec sehnat, by bylo spoustu palubek a pytlů cementu! O to větší bylo mé překvapení, když se takhle jednou u nás objevil vzdálený bratranec a z jeho auta vyskočila černá doga s bílými znaky.

„Tak ti vezu tu dogu,“ zahlaholil, „jmenuje se Asmar, ale slyší na jméno Sorbon, jako ten z Angeliky. Ty jsi přece vždycky chtěla dogu, dobře si to pamatuju.“

„Chtěla, ale to je patnáct let, od té doby mám 3 děti a tady ten barák a nevím co dřív,“ řekla jsem, ale nemohla spustit oči z toho psího krasavce. A ten se, jakoby věděl, jak na mě působí, předváděl jedna radost.

„Co když nás sežere,“ namítala jsem a zírala na tu tlamu u mého obličej, takovýho psa by měl mít člověk od štěněte, aby si ho vychoval.“

„Ale on je ještě štěně!“ smál se bratranec. „Je mu deset měsíců, vychováš si ho, bude poslouchat jako hodinky. To víš, my jsme na něj na hospodě neměli čas, ale vy si s ním poradíte.“ Ještě zadrmolil, že by za něj časem očekával tisícovku a byl pryč.

A tak jsem se stala hrdou majitelkou dogy. Sorbon byl skutečně krásný, mimořádný exemplář svého druhu, ale to bylo všechno. Nikdy se nám nepodařilo ho vycvičit, naše komunikace probíhala podle modelu já pán - ty pán. To znamená, že třeba jednou můj pokyn poslechl, ale po druhé se tak strašlivě podíval, že jsem už na něm netrvala, předstírajíc, že jsem si to rozmyslela sama. Někdy nás fascinoval svou inteligencí. Jako když jsme se rozhodli ho vykoupat, napustili vanu a radili se, jak ho do ní dostaneme. On se náhle sám rozhodl a bez jakéhokoliv našeho přičinění elegantně odkráčel do koupelny a důstojně vstoupil do vany a nechal se milostivě vyšampónovat.

Byl nesmírně žravý. Přestože kvalitně krmený vařeným masem, které jsme každý týden dováželi ve velkých várnících z jatek, sežral na co přišel. Nejvíce mi utkvěla v hlavě ztráta celé bábovky, kterou schlamstnul ze stolu, když jsem se otočila nebo celá kostka mýdla Diplomát. Zatímco bábovku strávil bez komplikací, co se dělo po konzumaci mýdla, nebudu zde popisovat.

To ovšem byly maličkosti ve srovnání s tím, že nám utíkal. Využil každou příležitost, aby zdrhnul. Utíkající pes je vždy problém, ale když uteče zvíře, které každému ze všeho nejvíce připomíná psa baskervilského, je to katastrofa. A nikdo vám nevěří, že „on ale nic nedělá“, což byla skutečně pravda.

Měl na svědomí pozdní zahájení výroby v místní textilce, když utekl při ranním venčení a posadil se u brány do fabriky. Jindy blokoval provoz národního výboru a místní Jednoty. Lidé přestali chodit kolem našeho domu a sousedé mi neodpovídali na pozdrav.

Následovala dlouhá řada nemocí, které tento šlechtic postupně absolvoval. Jeho léčba nás nezruinovala jen díky známému veterináři, kterému za každý zákrok u nás stačilo vypít lahev vodky. Když pak jedné z těch nemocí Sorbon podlehl, věřte, že jsme sice truchlili, ale také si hluboce oddychli. Dalšího představitele této rasy již jsem si nikdy nepořádila.

Obdobně jako dvě přání předchozí se mi vlastně splnilo i přání první, to znamená mít koně. Ano, měli jsme koně, ale tou, která cválá s vlasy vlajícími ve větru jsem nebyla já. Má dcera měla totiž stejné přání, ale té již bylo naším prostřednictvím splněno. Na mně pak už bylo jen toto náročné přáníčko financovat, ale hlavně se o ní pořád strašně bát.

A tak bych mohla pokračovat dál a dál, vyjmenovávat přání, u kterých jsem nevěřila, že se mi splní. **Ale ona splnila, ale vždy jindy, vždy trochu jinak a vždy něco za něco.** Prostě **dávej pozor na to, co si přeješ**, platilo a platí bezezbytku.

Poučena touto životní zkušeností dodržuji už pěknou řádku let **pravidlo jednoho přání navíc**. V praxi to znamená, že si nejdřív nové přání pečlivě naformuluju a pak ho doplním přáním, abych splnění nového přání nelitovala.

Bohužel co neovlivním je dozrívání přání starých, vyslovených ještě před instalací výše uvedené pojistky.

Ke splnění takového obecně vysloveného, velmi starého přání, došlo nedávno v jedné kouzelné lesní osadě. Vyšla jsem právě z lesa nepoznamenaného kůrovcem, z lesa jehož smrky měly větve až k zemi a za kterým se třpytil rybníček jak pro rusalky. Z rozjímání nad tou krásou mě vyrušil zvuk příjízďejí čtyřkolky, která vezla uloveného jelena. Metr ode mě projelo to nádherné, zabité a vyvržené zvíře, úplně zblízka jsem viděla ty zhaslé oči, kterým už se nedá říkat světla.

Zase! Zase se mi splnilo přání špatně. Ani mě to vlastně nepřekvapuje. Když jsem si před dávnými lety přála vidět *jelena v přírodě*, měla jsem si přát *živého neuloveného jelena v přírodě!* Dobře mi tak.

Ted' mi už nic takového nehrozí, mám to pěkně ošetřené. Od té doby co používám institut jednoho přání navíc, se mi sice žádná přání neplní, ale zase mám méně zklamání.

Bohužel mě někdy napadá, zda jsou ta má explicitně formulovaná přání s přidanou hodnotou jednoho přání navíc ještě vůbec přáními v tom pravém slova smyslu. Přání, na jejichž splnění se můžeme těšit a být trochu zvědaví, jak to s nimi dopadne. Budu to muset zase zkusit, přát si něco jen tak normálně, asi to za to riziko stojí.

LÁSKA NEZNÁ NENÁVIST

Je konec podzimu 1944. Zem je nasáklá vodou a zbytky listí se lepí na podrážky jako vzpomínky, kterých se nejde zbavit. Chlad se drží ve vzduchu jako nevyřčené slovo mezi dvěma lidmi. Za oknem buší ledový déšť, promrzlý a ostrý jako slova, která zraňují víc než kulky. Kapky sklouzávají po skle jako ustupující vojáci – tiše, zlomeně, bez řečí.

„Jsou tady,“ řekla babička. „Němci“. Cítila jsem, že něco skončilo, něco, co nikdy nebude stejné. V okně vidím uniformy. Zbraně. Brašny na zádech. Studený výraz. Nulová vřelost. Postavy zdatné jako stíny hor. „Běž do pokoje, Magdaléno. Tady pro tebe teď není bezpečno. Můžeš dnes zůstat déle v posteli“, říká matka s napjatou tváří. Vzduch se ochladil ještě dřív, než se stačily otevřít dveře. Odcházím, ale nechávám pootevřené dveře. Jsem zvědavá... nebo spíš, nedokážu odejít. Po chvíli se začíná něco dít. Do našeho domu vstupují vojáci. Přesně takoví, jaké jsem viděla z okna. Sotva rozumím jejich rychlým větám. Matka přikyvuje, ale její oči zůstávají prázdné – jako by se oddělila od těla, které jen přežívá. Těžké boty vojáků duní v chodbě jako tlumený hrom. Jeden z nich vstupuje do kuchyně a pokládá svůj batoh na starý stůl. V rukou drží pušku, která se v šeru tiše leskne – jako had ukrytý ve stínu. Nehybný, ale smrtelný. Pak slyším tlumený hlas vojáka. Varování. Srdce mi buší rychleji. Mám pocit, že svět, který jsem znala, mizí za závěsem deště, šera. Najednou matčin hlas prolomí ticho: „Magdaleno, rychle! Otevři okna dokořán, přimkni závěsy ke sklu a postav se mezi futra!“ Její hlas zní naléhavě, bez času na vysvětlení.

Srdce mi buší jako zvon, když rychle plním její pokyny. Vítr zvenku proniká do pokoje, smísený s těžkým deštěm, který opět bubnuje do okenních tabulek. Venku se zvedá hukot – vzdálený, ale blížící se. Letadla. Rychle a nemilosrdně přelétávají oblohu. Těžké motory burácejí nad hlavou. Někde v dálce se ozve první exploze – prudký záblesk a rachot, který se rozléhá jako hrom v údolí. Okolo nás se rozpoutává chaos, ale v tom úzkém prostoru mezi futry je čas na ticho, na dech, na strach, který svírá hrud'. Matka drží mou ruku pevně, ale její rty jsou beze slov. Venku se rozsvěcují plameny, křik se mísí se zvukem padajících trosek. V tu chvíli chápu, že nic už nebude jako dřív. „Mami, co se to stalo?“ ptám se. Její oči se proměnily v údolí smutku, které nedokážu slovy popsat. Bere mě do náruče a silně objímá. Mřížkou okna vidím postavy, hemžící se na ulici. Lidé se snaží umýt špínu, krev a prach, který zanechal předešlý výbuch. Někteří si jen umývají obličej, jiní roztrhaný šat. Vše je zpomalené – jako by se čas na chvíli zastavil, a přesto kolem zuří boj o přežití.

Přistupuje ke mně postava, kterou neznám. Tmavé oči. Hluboké tak, že by v nich někdo mohl utonout. Srostlé obočí, tvrdé rysy. Kleká si ke mně, abychom byli ve stejné výškové úrovni. Jeho rty se na mě začínají usmívat.

V jeho očích vidím něco, co ostatní vojáci nemají. Vidím jiskru. Něhu. Mír. Matka i babička na mě upírají zrak a v jejich obličejích vidím udivení. Voják se mě zeptal, jak se jmenuji, kolik mi je a s čím si ráda hraji. Nečekala jsem, že se někdo z nich bude zajímat právě o mě. Všichni vojáci, co jsem kdy viděla, byli jako kamenné sochy – studení, mlčenliví. Ale on ne. Tenhle měl oči, které nehledí *skrz* člověka, ale *do* něj. Znovu se usmál. Ale ne tak, jak se usmívají ti, kdo něco chtějí. Usmál se jako někdo, kdo něco pochopil. „Morgen kommt Gefahr“, říká nakonec. Nebyla jsem si jistá, co to znamená, ale výraz v jeho očích je najednou vážný. Přes vážnost ale nepřestává být lidský.

U nás v kuchyni se to hemží vojáky. Nemohu chodit ven. Cítím se jako nemocný pták, který má zraněné křídlo a nemůže létat. Když se dívám k nebi, vidím podivné šedé věci, které tam visí jako zapomenuté hračky. Matka řekla, že jsou to rušiče leteckých navigací. Nikdy jsem nechápala, jak něco, tak tichého může být, tak smrtící. Další den přichází onen voják. Tentokrát mi už řekl své jméno. Otto. V ruce drží malý balíček. Pokládá to na stůl a ukáže na mě. Uvnitř je trocha pšenice – obalená v hrudkovitém cukru. Ne moc. Ale dost na to, abychom cítili, že jsme na chvíli nebyli jen okupovaný dům. Slušně jsem poděkovala a začala s chutí pojídat. Voják se usmíval a po chvíli zase zmizel. Začínám ho mít ráda, říkám matce. Cukr se rozplývá na jazyku jako vzpomínka na časy, kdy svět nebyl tak těžký. Druhý den se znovu objevil. Tentokrát nepřichází s pšenicí ani cukrem. Drží v ruce něco jiného – drobnou dřevěnou figurku. Je to malá panenka, ručně vyřezaná, s obličejem tak jemným, že se mi chtělo věřit, že umí šeptat. Má vyřezané šaty a v ruce kousek provázku jako kabelku.

„Für dich,“ říká tiše a podává mi ji, jako by to bylo něco křehkého, co se snadno rozbije – ne dřevo, ale důvěra.

Pomalu k němu přistupuji a křehce si беру dárek. „Danke“ odpovídám. Objímám ho. Sama od sebe. Držím panenku opatrně v dlani a všímám si, že na spodní straně nožičky je vyřezáno malé „O.“ Usmívám se... poprvé po dlouhé době.

Další den. Další exploze. Máma mě budí. „Schovej se pod peřinu, je tu další útok.“ Nehybně ležím pod ducho. Zazní výbuch. Tak silný, že si musím zacpat uši. Slyším výkřik. Krátký. Poslední. Až vše utichne vstávám a běžím se podívat, co se stalo. Stojím před domem v noční košili, která mi vlaje okolo mých lýtek. Ve vzduchu cítím spáleninu a popel. Kolem mě začíná rozruch. Sousedí! Moje kamarádka Jana. Zbyl po nich jen závan vzpomínek, které pálí víc než oheň sám. Stojím tam, uprostřed ulice poseté troskami, a dívám se na místo, kde jsme si ještě před pár dny hrály s panenkami. Teď tam leží jen zlomený kousek dřeva. Možná to byla její panenka. Možná moje.

Chci plakat, ale nemám sílu. Slzy se mi zasekly někde hluboko. Na hranici mezi dětskou nevinností a tím, co už se nikdy nevrátí.

A pak najednou... známý hlas. Hluboký. Z cizí řeči, která mi už nepřipadá tak cizí. Otočím se. Otto. Bere mě do náruči a klidným hlasem mi něco říká. Odnáší mě. Domů. Začíná vést rozhovor s mojí matkou. Nerozumím jim. „Magdo, musíme najít místo, kde budeme v bezpečí. Sklep, kde bychom se mohli schovat, nemáme. Půjďme k tetičce.“ Šeptám matce, ať

se ho zeptá, proč je k nám tak hodný, když nás mají posílat do záhuby. Matka na mě pohlédne – unaveně, jako by odpověď už dávno znala, ale nedokázala ji vyslovit. Říká mu to. Pomalu. Každé slovo vážila.

Otto neuhnul pohledem. Pak si dřep, aby se naše oči setkaly ve stejné výšce.

„Protože moje sestra měla oči jako ty,“ říká tiše. Jeho hlas je najednou jiný – ne vojenský, ne povelový. Spíš jako když se někdo dotkne zranění, které už dlouho krvácí dovnitř.

Nevím, co říct. Jen se přibližuji a nechávám ho, aby mě vzal do náruče. Cítím, že to potřebuje stejně jako já. Cestou do úkrytu jsme potichu. Myslím na jeho sestru... Přicházíme k tetě. Dveře jsou pootevřené, jako by i dům věděl, že není čas čekat na klepání. Všude je cítit vlhká omítka a zatuchlý sklepní vzduch. Uvnitř je šero. Tetička sedí u stolu, drží v rukou růženec, ale její prsty se nehýbají. Jen oči, které se ani neptají, kdo přišel. Ví to. Ve válce lidé přestávají být překvapení. Otto se odmlčel a stojí u dveří, jako by nevěděl, kam patří. Nakonec si sedá na zem, opírá se zády o stěnu. Tetička nic neříká. Přijala ho, jako se přijímá bouře – bez otázek.

Já sedím vedle matky a hledím do kamenné podlahy. „Jak se jmenovala?“ ptám se po chvíli, nesměle. Otto zvedá hlavu. „Elise“, šeptá. To jméno zůstává viset ve sklepě, jako kdyby ho ani zdi nedokázaly pohltit. O pár dní později, kdy je svět klidnější, беру kus papíru z otcových starých poznámek a uhlík z kamen. Kreslím holčičku. Má spletené vlasy, podobné jako já. Drží panenku. Tu samou, co mi dal. Nad kresbu píšu jediné slovo: Elise.

Po obědě Otto přichází a podávám mu papír beze slov. Bere ho do ruky, chvíli se v něm ztrácí pohledem. V jeho očích zůstává jiskra něčeho dávno ztraceného – domova, nebo možná jen tiché vzpomínky na něj. Jako by to byl jediný důkaz, že někdo, koho miloval, tu opravdu byl.

Jsme u tetičky už třetí den. Ve sklepě to páchne potem, starou omítkou a strachem. Otto za námi přišel jen párkrát – vždy jen na chvíli, ve spěchu. Venku má povinnosti a vždycky se vrací. Dokud nepřišel ten zvuk. Zpočátku to zní jako vítr. Ale pak to začíná růst. Jako když se valí hora.

Rána.

Země se otřásla pod nohama. Zdi se zachvěly, láhve spadly z polic, světlo zhaslo. Srdce mi na chvíli přestalo bít. „Otto!“ vyhrkla jsem bez rozmyslu. Matka mě rychle stáhla k zemi, objala mě tělem, chránila mě. Ale vnitřní hlas mi říkal, že musím vstát. Musím ho najít.

Strach mě svíral, nohy se klepaly, každý krok byl boj. Prašný vzduch mě dusil, ticho kolem bylo těžké jako olovo. Venku číhalo nebezpečí a každý okamžik mohl být poslední. Přesto mě něco neskutečně táhlo ven – nutkání, které jsem nemohla potlačit.

Pomalu jsem vykročila do šera, kde stíny ožívaly a cesta před sebou byla nejistá a temná.

Všechno je pokryté prachem. Jako by vesnice zestárla o sto let během jediné minuty. Domy dýchají dýmem, okna brečí rozbitým sklem. Vidím ho. Leží kousek od zasaženého domu, zborčeného jak domeček z karet. Jeho

kabát je potrháný, ale oči má otevřené — upřené k nebi. Vypadají... jako kdyby v něm stále hledal naději. Rozbíhám se k němu, kolena mi klouzají po kamení. „Otto!“ Klekám si vedle něj. Nic. Nepohnul se. Ale v ruce něco drží.

Sedím u jeho těla, v prachu a tichu, které je hlučnější než všechny sirény světa. V ruce svírá kresbu. Jako by si chtěl vzít domů aspoň kus něčeho, co připomínalo svět před válkou. Otisk dětství, naděje. Elise.

Přála jsem si, aby žil. Přála jsem si, aby nezmizel jako všichni ostatní. Jako můj otec, který odešel bez rozloučení — a nikdy se nevrátil. Přála jsem si, aby aspoň jeden člověk zůstal. Ten, který byl jiný. Ten, který měl oči, co viděly.

Aby se svět na chvíli zastavil. Jen na okamžik. Aby válka přehlédla jedno jméno. Jedno tělo.

Jedno srdce. Jen jedno přání navíc. Jedno malé, nevinné, dětské přání. Ale válka nezná slitování. Nezná děti, kresby ani tváře. Jen čísla a ticho po výstřelu.

Možná to jedno přání navíc bylo už moc. Ve světě, kde i dobré srdce může krvácet, někdy nestačí ani všechna přání dohromady.

Pak ho objímám. Naposledy.

JAK JÁ BYCH CHTĚLA KLUKA!

Je mi 14 let. Nevěřili byste, jaké já mám myšlenky. Chodit do školy mi nevadí, ale vadí mi, že po škole nemůžu někam vyrazit se svým klukem. Moc bych chtěla, aby byl můj „bestie“. Jenže fakt nevím, kde ho sehnat. Spolužáci jsou většinou paka, co hulej trávu někde ve sklepě. Na dýzu mě naši nepustí, ale holky stejně říkaly, že není čeho litovat. Poslední dobou je to tam samej důchodce. Pod 30 skoro nikdo, a když, tak je zadanej.

Ach jo, to je život! Asi si budu muset ještě chvíli počkat a chodit aspoň s kámoškama do kina.

Už je mi 20 let. Brzy jsem se vdala, protože jsem nechtěla bydlet s rodičema. Tak teď žiju s manželem, Lukášem. Nevěřili byste, jak moc bych chtěla kluka! Abyste rozuměli, kluka, tedy syna, abych se mohla o někoho starat. Manžel má svoje koníčky a mně zbývají jen bývalé spolužačky, které pořád melou jen to samé – o módě, o vaření, nebo shánějí drby. Hele, to mě teda fakt nebaví. Chtěla bych žít smysluplný život, mít vlastní dítě, starat se o něj, hrát si s ním, učit ho všemu, co potřebuje pro život. Jenže Lukáš nechce o dítěti ani slyšet. Chce jezdit na hory a k moři, chce chodit s kamarádama hrát fotbal, a ne se starat o dítě.

Ach jo, to je život! Asi budu muset chvíli počkat, až Lukáš pochopí, že malý kluk je radost, ne starost.

Najednou je mi 50 let. Jsem 30 let vdaná a máme dospělého syna. Povedlo se mi kdysi dávno přesvědčit manžela Lukáše, že bez dětí to není ono. A tak máme syna Martina. Jenže já bych zase chtěla kluka! Malého kluka, vnuka, který by nám zpříjemnil život. Pomalu stárneme, manžel už fotbal nehraje, zato se na fotbalové zápasy vydrží dívat celé dny. Prý je to jeho jediná radost. Navíc do tohoto koníčka zatahuje i našeho syna. Nevěřili byste, jak často si představuji, jak s vnoučkem chodím do parku, na hřiště nebo do ZOO. Jsem ještě mladá babička a kluka bych dokázala zvládnout. Ale Martin se zatím ženit nechce.

Zase holt budu muset ještě počkat, i když mám pocit, že celý život nedělám nic jiného, než jen na něco čekám.

Ach jo, to je tedy život!

Sedmdesátka na krku. Ale jsem v pohodě. Zdravíčko ještě slouží. Mám manžela, syna a snachu, takže rodina jsme. Ale nesplnil se mi můj sen, mít na starosti malého kluka. Jak ráda bych pomáhala mladým vychovávat syna, svého vnuka! Brala bych, samozřejmě, i holčičku.

Jenže syn rád cestuje, poznává cizí země, což jeho manželce vyhovuje. Oba razí heslo: „Užít si, dokud to jde, co nejvíc“. Na děti je prý času dost. No, jak kdy, jak pro koho.

Protože nemám své vnouče, tak aspoň chodím do parku a na procházky se spolužačkou, která má to štěstí, že vnoučka má.

Povídáme si o všem možném, a já si občas postesknu, jak moc mi nějaký ten špunt doma chybí. „Tak pro to zkusíme něco udělat“, říká kamarádka. „To jsem tedy zvědavá, jak to chceš zařídit“, mumlám si pro sebe.

Netrvá to ani dva týdny. Zvoní mobil. Vezmu hovor, i když je to neznámé číslo. Na druhém konci se ozve mladý ženský hlas. „Dobrý den, dostala jsem na vás kontakt, že byste nám třeba mohla dělat hlídací babičku“. Rozbušilo se mi samým rozčilením srdce. „To víte, že mohla. A moc ráda“, odpovídám rozechvěle. Mladá paní zněla v telefonu velmi příjemně. Domluvily jsme se během chvilky a já se hned příští den vydala na návštěvu k té rodině, kde bych měla dělat tu hlídací babičku.

Moje přání se mi začalo plnit. Mají malého kluka, Míšu. Oba jsou zaměstnaní a nemají už žádné rodiče. Malý Míša ke mně hned přiběhl a pohladil mi ruku. „Ty jsi moje babička“? „Jestli chceš, tak ti babičku dělat budu“, odpovídám. A byla ruka v rukávě. S rodiči jsme si domluvili určitý režim a já se spokojeně vracela domů. Hned jsem zavolala kamarádce a poděkovala jí, že nezapomněla a tu rodinu mi sehnala.

Tak mám konečně kluka!!! Zase mám malého kluka a jsem šťastná babička. Co tomu bude říkat syn s manželkou mě vůbec nezajímá. Oni si vystačí sami a já si s malým Míšou určitě užiji ještě hodně hezkých dní, týdnů, možná měsíců. Kéž by nám to vydrželo co nejdéle!

CHATIČKA

Konečně se oteplilo a já se vydala k nedalekému rybníku. Večerní plavání miluji. V jemných vlnkách a fascinujícím pohledem na západ slunce jsem se trochu zapomněla.

Začínalo se stmívat a já se pomalu vracím z koupání domů.

Když míjím dřevěnou chatu po místních myslivcích s polorozbořenou terasou, zarazí mě, že je otevřené okno. Zdá se, že tam vidím světlo petrolejové lampy. Zrychlí se mi tep. Mám touhu se tam podívat. Zároveň se bojím. Náhle v okně zahlédnu mužskou postavu. Naše pohledy se na okamžik střetnou. Je vysoký, černovlasý a má modré oči. Leknu se a utíkám do tmy.

Kdo je ten krásný neznámí a kde se tu vzal?

V noci nemohu usnout už aby bylo ráno, přeji si.

Druhý den jdu k rybníku už dopoledne. Blížím se k osudné chatě a už z dálky vidím záhadného kluka.

Je ke mně otočený zády a natírá modrou barvou rám okna.

Na sobě má hnědé bokové pracovní kalhoty, potříštěné modrou barvou a bílé tílko. Tají se mi dech. Srdce mi prudce buší.

Co se stane až se otočí? Co mu mám vlastně říct? Zmateně se rozhlížím kolem.

„Dobré ráno, slečno jdete si zaplavat nebo mi pomoci?“ říká pobaveně.

„No... , jdu se trochu smočit,“ koktám a cítím jak rudnu.

„Škoda, já už myslel, že mi Bůh seslal pomocnici.“

„Co tu děláte?“ osměluji se.

„Natírám,“ směje se.

„Vy tu budete bydlet?“

„Kdepak. Je tu pěkně. Rozhodl jsem se chatu opravit pro místní katolické děti a mládež.“

„Něco jako klubovna, to by bylo fajn,“ říkám.

„Třeba. Chodíte na náboženství?“

„Já... chodila jsem asi čtyři roky, pak mě to přestalo bavit.“

„Velká chyba, snad vás to zase začne bavit, pod mým vedením.“

„Vy jste farář?“ vyhrknu.

„Od příštího měsíce budu váš místní farář.“

„Jsem Marek Javůrek,“ podává mi srdečně ruku.

„Monika a můžete mi tykat, nejsem na gymnázium, kde si všichni vykají.“

Tak hezký chlap a musí být farář? Může mu být něco přes třicet. Pomyslím si.

„Jak vám mám říkat?“

„Klidně Marek, Moniko.“

Byla jsem jím tak okouzlená, že jsem si nevšimla přicházející tety.

„Co to má znamenat? Vybavuješ se tu s neznámým, polonahým mladíkem, co kdyby tě zatáhl do chaty. Máš rozum,“ metá blesky teta.

„Nic tu nedělám, jdu už domů.“

„To bych si vyprosila. Na kluky máš spoustu času. Nestydíte se? Svádět mladé děvče. Je jí čtrnáct, mladej pane.“

„On je farář,“ vysvětluji.

„Ale, povídali, že mu hráli. O tom bych snad musela něco vědět. Náš pan farář Kolečko, je sice v nemocnici, ale určitě se brzo vrátí,“ povídá teta.

„Bohužel už nebude moc kázat je těžce nemocný, mladá paní. Jmenuji se Javůrek a v září se stěhuji na místní faru.“

„Opravdu? A proč jste jen v tílku! Když jste farář.“

„Omlouvám se, jestli vás to pohoršuje. Mám dovolenou a takhle se cítím dobře.“

„Co chudák děvče, nevidíte jak na ní působíte?“

„Ano, ale to je součást dospívání. Myslím si, že Monika je rozumná a včas jsem jí vysvětlil kdo jsem a jaké mám poslání.“

„Mě se to stejně nelíbí a co tu vlastně vyvádíte?“

„Chci to tu trochu poopravit pro děti.“

„Ale, to je jiná. Proč jste s tím nešel na úřad, seslali by brigádníky.“

„Já tam byl, ale řekli mi, že můžou až po žních.“

„Nesmysl, vše zařídím.“

„Děkuji, jste laskavá.“

„Tak naschle a ty Moniko upaluj domů,“ říká teta.

Teta musí být všude. Takový trapas! Ale zařídí brigádníky, takže naše parta může taky pomáhat.

U chatičky trávíme konec léta. Tátové naváží nepotřebné staré stoly a židle. Kluci je brousí a holky radostně natírají na modro. Stavíme si bytelné ohniště a večer co večer opékáme buřty, nebo letní jablka. Pan farář Marek, nám při ohni vypráví poutavé zážitky z jeho dalekých cest, ale i zajímavé biblické příběhy.

My holky vzdycháme, když se příliš dlouho díváme na Markovu mladistvou, charismatickou tvář.

Raději odvrátím zrak do plápolajícího ohně. Dumám, protože v pondělí už je září a přeji si mít letos ve škole vyznamenání. A najít kluka jako je Marek, ale to už by bylo přání navíc. Jak říkala teta: „Na kluky mám ještě čas.“

JEDNO PŘÁNÍ NAVÍC

Rozhodla jsem se, že dám na radu své kamarádky a půjdu si ho koupit. Už delší dobu se mi zdají zlé sny a lapač snů by nebyla první hloupost, za kterou bych zbytečně utratila peníze, aniž by měla nějaký účinek. Přála bych si vyspat se, aniž bych uvízla v noční můře.

Jdu po ulici a míjím obchod se starožitnostmi. Ve výloze vidím od starých rámů po porcelánové panenky přes vřetenou kolovratu a - v neposlední řadě - i lapače snů. Upravím si límec bílé košile, neposlušný pramen vlasů zastrčím za ucho a vejdu dovnitř. Sotva překročím práh, přivítá mě zvláštní muž.

„Koho pak to sem čerti nesou,“ pronese, obejde pult a namíří si to přímo ke mně. „Za chvíli zavíráme, slečínko.“

„Pardon, přijdu jindy,“ řeknu rozpačitě a chystám se odejít. Venku mě totiž láká krásný západ slunce. On mě však chytí za ruku a tím mi znemožní odejít.

„Co si přejete?“ zeptá se najednou.

Povytáhnu obočí a nechápavě zavrtím hlavou. Je nejméně o hlavu vyšší než já a celý oděný v purpurovém saku. Krátké zrzavé vlasy se mu pod umělým světlem lesknou oranžově a jeho oči... o těch se mi ani nechce začínat. Jsou černé a zdá se, že se v nich něco zlatě třpytí - a není to odraz světla.

„Abyste pustil moji ruku a nechal mě na pokoji, pane.“ Snažím se mu vykroutit, ale marně. Jeho stisk je příliš pevný a jeho chování na prodavače krajně neprofesionální. Rozhlížím se po malém útulném obchodě, který spíš připomíná něčí obývací než prodejnu starožitností.

„Ale když odejdete, jak vám mohu splnit to, nač tu jste, slečínko?“

Protočím panenky. Konečně se mi podaří vykroutit a zamířím ke dveřím. Jsou však zamčené. Když se otočím, abych ho požádala o odemknutí, nikde ho nevidím.

„Haló?“ zavolám nejistě. Odpověď nepřichází. Slunce už téměř zapadlo a já rozhodně nehodlám v obchodě nocovat. Vzteky kopnu do jednoho z regálů a z něj vypadne kniha.

Na obálce zlatým písmem stojí *Kniha tajných přání*. Setru z ní prach a otevřu první stranu.

Knihu ať neotvírá ten, kdo neví, co si přeje, neboť každé přání může být jen jednou použito.

Bez váhání listuji dál - své přání mám přece jasné. Chci, aby moje každodenní noční můry jednou provždy skončily. Prohlížím stránky: každá obsahuje jedno přání a datum. Některá jsou stará víc než sto let. Z některých se mi zvedá žaludek, jiná mě rozesmějí.

Přeji si, aby mi mi do svatby mé pravnučky nevypadalo těch pár vlasů, co mi ještě zbylo...

Blížím se ke konci knihy a cítím odhodlání zapsat to své. Za pultem najdu propisku a napíšu:

Přeji si, abych se v noci dobře vyspala a moje noční můry jednou pro vždy skončily.

Knihu vrátím na místo. Venku už je tma a hodiny v obchodě ukazují půlnoc. Mobil mám vybitý, hodinky doma. Zkouším kliku, ale dveře jsou stále zamčené. Zítra mám důležitý pohovor a nadávám si, že jsem se sem vůbec nechala zatáhnout.

„Stejně tady neusnu,“ zamumlám a hledám alespoň pohovku. Žádná tu není. „Měla jsem si přát, ať můžu domů. Z tohohle místa mám husí kůže.“

„Neměla jste mi říkat, ať vás nechám být.“ Hlas zazní za pultem - stojí tam znovu.

„Prosím, pusťte mě ven. Přeji si jen jít domů.“

„Na další přání je trochu pozdě,“ řekne, přeskočí pult a zamíří ke mně. „Přála jste si, abyste se dobře vyspala.“ Ukáže směrem k houpacímu křeslu, kde sedí porcelánová panenka. „Sladké sny.“

„To po mně nemůžete chtít.“

„Sama jste si to přála.“ Usměje se ironicky a pohlédne k regálu s knihami. Uvědomím si, že jsem své přání rozdělila na dvě části a první z nich byla jen ta o spánku.

„Mohla bych svoje přání změnit?“ zeptám se s nadějí v hlase.

„Vy po mně žádáte jedno přání navíc?“ zkoumavě si mě prohlíží.

Přikývnu.

„Jaké by to bylo přání?“

„Přeji si odsud odejít.“

Z kapsy vytáhne několikrát přeložený, zažloutlý list papíru a začne číst:

Přeji si, abych se v noci dobře vyspala a moje noční můry jednou pro vždy skončily. Psáno 12. srpna roku 2025.

„To jsem napsala já!“ bráním se.

„Je tohle skutečně vaše přání?“ mává mi papírem před očima.

„Přeji si odsud odejít!“ zvýším hlas.

„Pak byste měla být ráda, že jste dostala ještě jednu šanci.“ Ukáže směrem k regálu s knihami. Popadnu knihu, zapíšu nové přání a běžím k východu.

„Nejde to!“ křičím a buším na dveře.

„Samozřejmě že ne,“ přistoupí tak blízko, že cítím jeho dech na krku.

„Nejste totiž jediná, kdo si přál odsud odejít.“

„Cože?“ Polknu.

„Nakonec si to přál každý, kdo sem kdy vstoupil.“ zašeptá mi do ucha a studenými prsty sevře mé rameno. Cítím, jak jeho ruce putují k mým bokům...

Pak už si nic nepamatuju.

Probudím se zpocená, s vlasy přilepenými na čele.

„Sakra,“ vydechnu. „Ty noční můry mi nikdy nedají pokoj.“

PRÁVĚ TEN, O KTERÉM ČTU

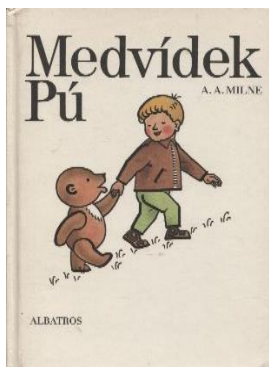
Jak už můj nadpis napovídá, při otázce na mého oblíbeného literárního hrdinu, jsem trošku v rozpacích. Nemám totiž žádného, o kterém bych mohla říct, **tak to je on**. Ale abych začala hezky od začátku....

Nejdřív musím prozradit, že naše babi má doma několik knihoven, které přímo přetékaají různými knihami. Není se co divit, ona se totiž literatuře věnuje celý svůj život, byla totiž učitelkou českého jazyka a literatury, a tak knihy vždy byly tím, co se neustále doplňovalo a doplňuje i nyní, když je naše babička v důchodu. A knihy jsou to, co nesmí chybět pokaždé, když má někdo svátek, narozeniny, nebo dokonce když jsou Vánoce. A tak ovlivňují i můj život.

Nejdříve jsem měla svá oblíbená leporela. Byl jich hezký stoh a musím říct, že jejich využití je velmi různorodé. Od stavění různých zdí a prvních pokusů o vybudování hradů, stačí je přeci jen hezky rozložit, tak i o první vyprávění podle úžasných obrázků a velmi jednoduše i pro dítě zapamatovatelných textů.

A tady určitě musím připomenout prvního mého nejoblíbenějšího hrdinu – kuřátko. Už jako malá jsem se snažila převyprávět příběh z leporela Kuřátko a obilí. Sice mi nikdo zatím moc nerozuměl, mým nejdokonalejším slovem bylo – píp píp, ale pokus to byl. Babička se vždycky směje a říká, že jsem dřív uměla to svoje píp, než maminka nebo auto, což jen tak mezi námi říkal můj úžasný strýc, mamčin bratr. O kterém bude řeč ještě později. Seděla jsem tehdy velmi důležitě ve svém malém křesílku, pečlivě obracela listy ve svém leporelu a drmolila jsem své vlastní vyprávění. Když jsem byla už trošku větší, uměla jsem téměř dokonale recitovat text na jednotlivých stranách, a dokonce jsem domýšlela další poutavé příběhy svého hrdiny. O tom, že to byl hrdina v pravém slova smyslu, svědčí také to, že tato moje první knížka má své místo v mé vlastní knihovně. Ostatní leporela jsem poslala dál po příbuzných, aby i moje sestřenice a bratraci mohli vesele stavět své hrady a tvrze.

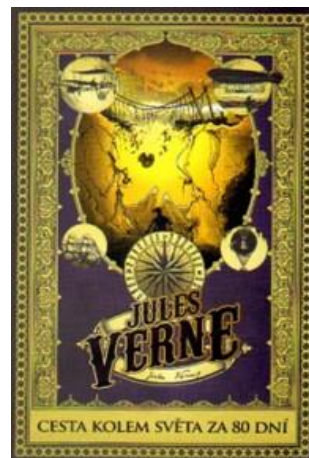
Když jsem byla větší, patřilo ke každodenním činnostem v naší rodině pravidelné předčítání na dobrou noc. Nejdříve sledování pohádky Večerníčka v televizi a pak musel někdo z rodiny zasednout k mé posteli a na pokračování číst z mnou vybrané knihy. Možná čekáte, že dalším, koho jsem

obdivovala, bude nějaká krásná princezna nebo statečný princ, ale to se tedy pěkně mýlíte. Nejčastěji zvolenou knihou byla Medvídek PÚ. A právě ten roztomilý měďa byl mým dalším oblíbencem, vždyť jeho příhody s kamarády – Křišťůfkem Robinem, oslíkem, zajícem a mnoha dalšími - přinášely zábavu i poučení po mnoho večerů. Pro lepší chápání jeho povahy jsem často začala vyžadovat do čaje také med, přeci po vzoru svého hrdiny.

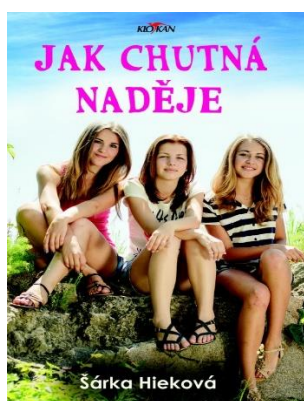
Přišel čas, kdy i já jsem musela nastoupit cestu ke vzdělání. Sice se mi do nového prostředí moc nechtělo, pořád jsem říkala, že mi doma nic nechybí a nechápala jsem ostatní své kamarády ze školky, kteří se už nemohli dočkat, kdy konečně budou mít na zádech také tu velkou tašku s učebnicemi. Na cestu těšení mě dostalo až připomenutí, že si už sama budu umět přečíst své oblíbené knihy, a tak i já jsem začala být s návštěvou školy smířená. Písmenka jsem už uměla, a tak jsem myslela, že to půjde velmi snadno a rychle. No, představte si, ve škole jsem dosud a už jsem si zvykla. Když jsem jakž takž zvládla čtení, strýc, o kterém jsem se už zmiňovala dříve, mi na mou otázku: „Co si mám vybrat v knihovně za knížku na čtení?“ odpověděl velmi jednoduše: „Já ti přinesu to, co jsem měl rád já.“

A přinesl mi celou sbírku knih od J. Verna. Takový stoh knih od jednoho spisovatele jsem dosud neviděla. Nechala jsem se lákat zajímavými názvy jednotlivých výtisků, krásnými perokresbami, a hlavně vyprávěním strejdy Zdenka, že se mi dobrodružství, která v nich jednotlivé postavy zažívají, budou určitě líbit. A tak jsem poznala spoustu dalších svých oblíbených hrdinů, pro mnohé možná spíš z říše klučíků četby, ale mně to nevadilo. Vždycky když jsem brala do ruky další výtisk k přečtení, okamžitě se mi měnil i můj hrdina – záviděla jsem klukům jejich dva roky prázdnin, spolu s Foggem jsem prožívala jeho cestu kolem světa za 80 dní a držela mu palce, nebo spíš celé pěstě, aby to stihnul, spolu s hrdiny knih jsem se vrhala dvacet tisíc mil pod moře, cestovala jsem kolem Měsíce, navštívila jsem ocelové město, putovala oceánem na kře ledové ... a mohla bych takhle psát ještě hodně dlouho. Ale pravdou je, že v každé verneovce jsem si našla svého hrdinu, který ale vydržel být tím nej jenom do doby, než jsem vzala do ruky další výtisk z nekončící kopičky babiččiny sbírky knížek tohoto francouzského spisovatele. Musím se přiznat, že verneovky jsem hltala celé jedny prázdniny, které jsem trávila u babičky na vsi.

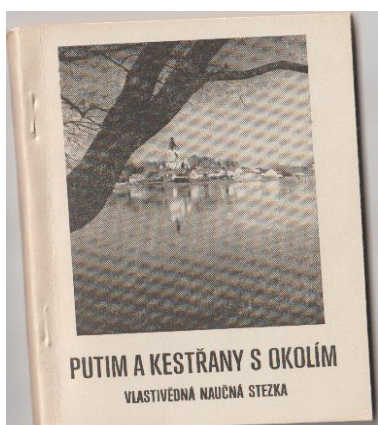
Rok se s rokem sešel a já zase stála před jednou z knihoven v pracovně u naší babí a hledala, čím si zkrátím čas na pravidelné několikadenní prázdninové návštěvě. Tentokrát jsem se nechala trochu inspirovat filmy –

mou hrdinkou se stala Buffy, přemožitelka upírů. Když jsem uviděla název knih s touto hrdinkou filmů, neváhala jsem ani na okamžik a ukořistila několik výtisků. Hrdinka se jmenuje Buffy Summersová, holka na první pohled jako každá jiná, chce si na nové škole najít kamarády, mít dobré známky ... ale také chce přestat podléhat svému osudu přemožitelky upírů a přestat bojovat se silami zla. Při četbě celé série knih z této řady jsem přišla na to, že je pro mne lepší si nejdříve přečíst knihu, sama si udělat představu o hlavním hrdinovi, zažít spolu s ním příběhy, které zažívá a teprve potom případně shlédnout filmové zpracování, než to udělat právě naopak. Pak jsem byla hodně ovlivněna tím, že mé představy už nebyly mé, ale hodně jsem se nechávala ovlivnit právě tím, jak to všechno probíhalo ve filmu. Řekla jsem si, že už nikdy neudělám to, abych si knihu vybírala podle filmu.

Nechala jsem se zlákat a přečetla jsem si půjčenou knihu od kamarádky, říkala jsem si: „Musí to být bomba, když o ní už několik dní básní. A mě určitě neubude, když zalovím pro mě v neznámých vodách - dívčích románů.“ A tak jsem se seznámila s hrdinkami knihy – Adélou, Sandrou a Editou – holkama docela obyčejnýma, ale přeci by se mohly stát hrdinkami nejedné z nás. Adéla se stará o své sourozence, protože matka je alkoholička, Sandra žije v Austrálii, zemi pro nás dost jiné, Edita se pere s první nešťastnou láskou a nízkým sebevědomím, a tak jedinou jistotou v jejich životě je jejich přátelství. Začetla jsem se, oblíbila si na krátký čas hlavní hrdinky, ale přeci jenom jsem se těšila na jinou knihu, kde budou zase jiní hrdinové a hrdinky.

Netrvalo mi to dlouho, a hlavně nezklamala opět knihovna v domě mých prarodičů. Tentokrát jsem zavítala do historie. Dostala se mi do rukou kniha o nejstarších tvrzích v republice - nazvaná Putim a Kestřany s okolím. Nevím sice, jestli se dá nazvat to, o čem se tam píše hrdinou, ale pro mne to hrdina je. Je tam vyličená dávná historie a původ (kromě nejbližší obce Putim) vesnice Kestřan u Písku, kde žije moje babička a děda. Knížka mi zaujala nejen obsahem, ale také tím, že patří mezi tzv. kolibří vydání. Pro ty co netuší, jsou to takové ty malé knížečky do kapsy.

Protože mí prarodiče bydlí právě v těch Kestřanech a na historické tvrze jsou náležitě hrdí, se zájmem jsem si přečetla, kdy a kdo je postavil, kdo je chtěl bojem nebo lstí získat, jací zemaní a jak tam žili, jak se v okolí žilo obyčejným lidem, co jedli, jak se oblékali..... prostě bylo toho moc.

A představte si, byla to výborná příprava na každoroční slavnosti, které se na tvrzích pravidelně pořádají. Noví majitelé se snaží o zvelebení chátrajících částí středověké stavby, připomenutí historie a zábavu místních obyvatel, ale i návštěvníků z blízkého i vzdáleného okolí. A dokonce tato památka sloužila k natočení několika filmů, hlavně pohádek. Tak to určitě hrdina je, i když asi trochu jiný.

Mohla bych pokračovat ještě dlouho ve vzpomínání na mé oblíbené hrdiny. Ale myslím, že už je všem jasné, že žádného trvalého literárního hrdinu nemám, vždycky k nim patří právě ten, o kterém čtu. Naše babička říká, že jsem „hrdina všedního dne“ já, protože každou knížku, i když zrovna nepatří k těm, které jsou mým šálkem kávy, poctivě dočtu až do konce. Já si totiž říkám, že teprve o stránku dál to začne být zajímavé a čtu pořád. Abych o to zajímavé náhodou nepřišla. Tak čtu knížky o přírodě, historické, dívčí romány, dobrodružné romány, ale i detektivky, prostě všechno, co mi něčím zaujme – přebalem knihy, jménem autora, ilustrací, nebo tím, že mi knihu někdo doporučí, dostanu ji jako dárek k nějakému svátku, narozeninám nebo Vánocím.....

Už se těším na další dobrodružství s knihou.

Texty neprošly jazykovou úpravou.

Tisk: MKS Tachov
říjen 2025